

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0283
Dok.: HAA40108

Besvarelse af spørgsmål nr. 559 af 18. september 2006 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).

Spørgsmål:

”Ministerens kommentar udbedes til henvendelsen af 11/9-06 fra Bjarne Lorenzen, Kolding, vedrørende skøns mænd, jf. REU alm. del - bilag 827, for så vidt angår de principielle aspekter af henvendelsen.”

Svar:

1. Henvendelsen fra Bjarne Lorenzen vedrører retligt syn og skøn, herunder navnlig en skønsmands optræden mv. i en konkret retssag. Bjarne Lorenzen anfører bl.a., at det ikke er muligt at føre en retfærdig sag for retten, fordi en skønsmænd ikke kan kontrolleres for fejl, selv om der kan stilles spørgsmålstejn ved skønsmændens upartiskhed eller egnethed som skønsmænd. Han anfører endvidere, at det er problematisk, at en dommer ikke har den fornødne tekniske indsigt i sagen.

Justitsministeriet finder af principielle grunde ikke at burde udtale sig om den konkrete sag, der omtales i henvendelsen.

Reglerne om syn og skøn findes i retsplejelovens kapitel 19.

Hvis en eller flere af parterne i en civil sag eller i en straffesag mener, at en fyldestgørende vurdering af sagens anbringender og påstande kræver, at der foretages en sagkyndig bedømmelse, eventuelt på baggrund af en besigtigelse, kan den pågældende fremsætte begæring til retten om udmeldelse af syn og skøn, jf. retsplejelovens § 196, stk. 1. Hvis retten tager begæringen om syn og skøn til følge, udmelder retten en eller flere syns- og skøns mænd.

Det er retten, der bestemmer, hvem der skal være syns- og skøns mænd. Parterne kan komme med henstillinger vedrørende valget af syns- og skøns mænd, men retten er ikke bundet heraf. Inden udmeldelsen sker, bør retten give parterne lejlighed til at udtale sig herom, jf. retsplejelovens § 200, stk. 1. Indsigelse mod udmeldelse af en syns- og skønsmænd skal som udgangspunkt

frem sættes straks ved udmeldelsen. Ønskes en indsigelse fremsat senere, kan dette kun ske, hvis den manglende fremsættelse må anses for undskyldelig, og indsigelsen skal fremsættes inden en uge efter udmeldelsen, jf. § 200, stk. 2. Har syns- og skønsmanden holdt det forhold, der begrundet indsigelsen (f.eks. inhabilitet, jf. nedenfor) skjult, eller må det i øvrigt lægges til grund, at vedkommende part ikke havde mulighed for rettidig indsigelse, er det dog antaget, at indsigelsen kan fremsættes efterfølgende. Fristen på en uge må i så fald regnes fra det tidspunkt, hvor parten fik mulighed for at fremsætte indsigelsen, jf. Erik Hørlyck, Syn og skøn, 3. udg., 2004, side 117.

Indsigelse mod udmeldelse af en bestemt person som syns- og skønsmand kan f.eks. vedrøre den pågældendes manglende upartiskhed (inhabilitet), jf. retsplejelovens § 197, stk. 1. Det fremgår heraf bl.a., at personer, der efter retsplejelovens § 60, nr. 1 og 2, ville være udelukkede fra at handle som dommere i sagen ikke kan udmeldes som syns- og skønsmand. Dette indebærer bl.a., at en person ikke kan virke som syns- og skønsmand, hvis den pågældende er interesseret i sagens udfald, f.eks. fordi sagens udfald kan få økonomisk eller anden virkning for den pågældende.

At syn og skøn har fundet sted, udelukker ikke fornyet syn og skøn over samme genstand ved de samme eller, når retten finder det hensigtsmæssigt, andre syns- og skønsmand, jf. retsplejelovens § 210. Bestemmelsen indeholder ikke nærmere anvisninger om, hvornår retten bør imødekomme en begæring om udmeldelse af nyt syn og skøn. Udmeldelse af nyt syn og skøn forudsætter således, at retten i den konkrete sag ud fra de foreliggende oplysninger finder det rimeligt og velbegrundet. Udmeldelse af nyt syn og skøn kan f.eks. efter omstændighederne komme på tale, hvis der i en sag er konkrete og rimeligt bestyrkede oplysninger om, at den hidtidige syns- og skønsmand har begået grovere fejl, der fører til tvivl om den pågældendes egnethed som syns- og skønsmand.

Er der i en sag afgivet flere – eventuelt modstridende – syns- og skønserklæringer, må retten efter princippet om den fri bevisbedømmelse vurdere, hvilken vægt de enkelte erklæringer skal tillægges ved afgørelsen af sagen.

Som det fremgår af det ovenfor anførte, har parterne således efter reglerne i retsplejeloven om syn og skøn mulighed for at fremsætte indsigelser mod udmeldelse af en bestemt syns- og skønsmand, f.eks. begrundet i en indsigelse om inhabilitet, og der kan efter rettens nærmere bestemmelse kan foretages nyt syn og skøn, hvis det findes rimeligt og velbegrundet i den konkrete sag.

2. Det bemærkes endvidere, at der den 1. januar 2007 træder nye regler om brug af sagkyndige dommere i civile sager i kraft, jf. lov nr. 538 af 8. juni 2006 om politi- og domstolsreformen.

Efter 1. januar 2007 kan retten i civile sager i 1. instans, som behandles ved byretten eller landsretten, således bestemmes, at retten under hovedforhandlingen skal tiltrædes af 2 sagkyndige medlemmer, hvis fagkundskab skønnes at være af betydning for sagen, jf. retsplejelovens § 20, stk. 1.

De nye regler om øget brug af sagkyndige dommere er bl.a. begrundet i de fordele, der i civile sager ofte kan være ved, at rettens juridiske ekspertise suppleres med fagkyndig ekspertise i form af sagkyndige meddommere, jf. Folketingstidende 2005-06, Tillæg A, s. 5266. Sagkyndige meddommere kan bl.a. bidrage til at give retten en større indsigt og forståelse for sagen og dermed medvirke til, at rettens afgørelser træffes på et fyldestgørende grundlag. Reglerne om øget brug af sagkyndige dommere må forventes kun i meget begrænset omfang at have betydning for, hvornår der er behov for syn og skøn i forbindelse med behandlingen af en konkret retssag. Det skyldes, at syn og skøn ligesom sagkyndige erklæringer og sagkyndig vidneførsel også har til formål at fungere som bevis i sagen.

3. Det kan endelig oplyses, at Retsplejerådet som led i sit arbejde med en generel reform af den civile retspleje også skal overveje reglerne om bevisførelse mv., herunder syn og skøn. Justitsministeriet vil sende en kopi af Bjarne Lorenzens henvendelse og dette svar til Retsplejerådet med henblik på, at materialet kan indgå i rådets kommende overvejelser om disse spørgsmål.